II. évfolyam. 1891. 7. szám. Selmeczbánya, február 17.

Selmeczbányai Hiradó.

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 „
Negyed évre . . . . . 1 „

Egyes szám ára 10 krajczár.

Felelős szerkesztő:
ALTMAN IMRE.
Kiadók:
JOERGES ÁGOST özv. és Fia.

A lapot illető szellemi közlemény a szerkesztőre, az anyagi rész pedig a kiadókra czimzendő.

HIVATALOS HIRDETÉSEK DÍJA:
100 szóig 2 frt., ezentúl minden megkezdett 100 szónál 50 krral több.
Magánhirdetések megállapodás szerint számittatnak.
Nyilt-tér három hasábos sorért 10 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A vasárnapi munkaszünet.

Az ipar terén előrehaladottabb államokban a szabad verseny, a munkáskéz nagy száma és a megélhetés nehéz föltételei oly túlsulyra emelték a tőkét a munka fölé, hogy oly közgazdasági felfogás is érvényesülhetett, mely a munkást javak termelésére szolgáló puszta eszköznek tekintette.

Meg is hozta ez a keserü gyümölcsöket, mert nincs iparos állam, melyben a krónika véres munkás lázadásokról ne regélne.

Hazánkban az ipar még csecsemő korát éli, nálunk oly visszás jelenségek csak szórványosan fordultak elő és valóban szerencse, hogy törvényhozásunk minden megrázkódtatástól ment korszakban foglalkozhat oly törvényjavaslatokkal, melyek az iparos munkás emberséges megélhetésének föltételeit biztositani és a munkás lázadások elejét venni alkalmasak.

Már az ipartörvény (1884. XVII. t. cz.) 114—117. §-ai is a munkás életének és egészségének biztositására szolgáló óvó intézkedéseket tartalmaznak. Nevezetesen a gyermekek, a kiskorúak, a nők bizonyos munkáktól való eltiltását, a munkaközben szünetet, az éjjeli munkánál a felváltást és a munkaidő maximumát találjuk itt szabályozva. És már e törvény tárgyalásakor utasitotta a képviselőház a kormányt, hogy terjeszszen a vasárnapi munkaszünet iránt javaslatot a ház elé, mert e szünet úgy a testi erő fentartására, mint a szellem fejlesztésére, a valláserkölcsi érzések ápolására és a családi élet kötelékének szilárditására szükséges.

Ezen utasitásnak tett eleget kormányunk, midőn a munkások védelmére, a munkaerő fentartására és fokozására, a munkás egészségének kimélésére és erkölcsi alapjának megszilárditására „a vasárnapi munkaszünet“ tárgyában javaslatot terjesztett a képviselőház elé, mely e javaslatot el is fogadta.

Van tehát törvényünk, mely a munkkaadót kötelezi, hogy munkásának hetenkint egy szabad napot adjon. A munkás hetenként egy napon át elmehet az Isten templomába, hogy lelke az Istenség magas szine előtt nyerjen tápot az ujabb küzdelemre; — elidőzhet családja körében, hol övéinek szeretete ad neki buzditást a további munkára; — kipihenheti a hat nap fáradalmait, hogy pihent erővel vehesse föl újra a munkát. Szóval megerősödhet lelkileg, erkölcsileg és testileg.

S midőn a törvény e jótétemény mellett nemzeti ünnep gyanánt törvénybe igtatja még Szent-István napját is és e napra szintén munkaszünetet rendel, nyújt a munkásnak egy napot arra is, hogy megérlelődjék benne annak tudata, hogy ő is tagja a nagy magyar nemzetnek, részese dicsőségének, részese küzdelmeinek, törekvéseinek, vágyainak.

Ha ehez még figyelembe vesszük azt is, hogy a képviselőház szintén az elmult héten hozott törvényt a beteg munkások segélyezése tárgyában és legközelebb fogja tárgyalni a munkásoknak balesetek elleni biztositására vonatkozó javaslatot: hálával eltelve kell törvényhozó testületünkre tekintenünk, mert mindezen intézkedések teljesen alkalmasak arra, hogy a társadalmi ellentétek kiélesedésének elejét vegyék, a vagyontalan munkás emberséges megélhetését és jólétének fokozását elősegitsék.

E jólét fokozása pedig, fokozása egyszersmind a nemzet úgy erkölcsi, mint anyagi erejének és biztositéka nemzeti gyarapodásunknak!

T. G.

Dr. Br. Roszner Ervin főispáni beigtatása.

(Folytatása és vége.)

Szünni nem akaró éljenzés követte az akad. ifjuság szónokának lelkes felköszöntöjét, a mire Vörös Ferencz felolvassa a kormányhoz és br. Majthény László volt főispánhoz küldendő sürgöny tartalmát; és pedig a kormányhoz következő sürgöny küldetett: Gróf Szapáry Gyula ministerelnök ur ő nagyméltóságának Budapesten. Br. Roszner Ervin főispáni beigtatási ünnepén törhetetlen ragaszkodásunkat és tántorithatatlan hűségünket fejezzük ki Magyarország reformministeriuma iránt, Selmeczbányán 1891. febr. 9-én. Br. Majthényi Lászlóhoz küldött sürgöny tartalma pedig igy hangzik: Br. Majthényi László ő nagyméltóságának Budapesten.

TÁRCZA.

A világ bölcsőjénél.

— Egy delejes álom. —

Csendes, ragyogó éj borul a tájra. A hosszú nap ideglankasztó munkája után kertemnek suttogó fái közt oly jól esik a pihenés. Kéjelgőn vetem magam a puha gyeppamlagra, hanyatt dűlök és — bámulom a csillagos eget. Úgy elnézném véges végtelenig, s nem tudok betelni nézésével, ahogy a puszták romlatlan fia, ki kalapját feje alá gyúrva áhitattal szemléli a rezgő csillagfényt, — órákhosszant, mozdulatlanul.

Ilyenkor úgy hiszem, hogy csillagimádó vagyok.

A levegő tiszta, átlátszó, mozdulatlan: az örök nyugalom fenséges képe. A mennyég roppant mélysége mintha vonzana, fölemelne. Valami sajátságos, kéjes érzelem fog el, melytől a gondolat szabaddá lesz, a lélek lerázza földi bilinceseit s az agyban megtisztul a gondolatok kavargó hada.

Szemem mintha tisztábban látna; elesapong messzetűl a csillagvöön s feltárul előtte egy sohasem látott, szebb, titokzatos világ. Tekintetétől, mint köd a napsugártól, szertefoszlik a világot árnyékzó homály s mintha ez átlátszó kristálylyá szürődnék szememben s látnám benne a mindenség képét ragyogni vissza — a maga szüzi tisztaságában, egyszerü fenségében. Oly légies oly tiszta, oly átlátszó most minden! Az érzés mintha finomabb volna, felfogja a legkisebbet, a felfoghatatlant. Mintha életre kelne a parányok rejtett világa, körösköröl a méla csendben mindenütt neszezés, nyüzsgés, mozgalom tündéri zenéje hallszik. Úgy rémlik, mintha látnám a halk szellő parányainak rezgését, mintha érezném az atomok nyüzsgő erőlködését. S e túlvilági hangokba, mint dobogó zaj, úgy vegyül bele szivemnek halk, csendes dobbanása.

Elmerengve hallgatom altató danáját a természetnek, hallgatom — s fejem önfeledten hanyatlik alá. Már nem vagyok a magamé. Úgy érzem, mintha egész lényem beolvadna a nagy anyatermészetbe, mint annak végtelen kis parányа, nem több, mint az a fűszál, melyet letapostam, mint az a kődarab, mely mellettem hever. És érzem magamon átfutni az élet lüktető áramlatát, érzem testemen átczikkázni ugyanazt az erőt, mely előbb virágot fakasztott, vihart inditott vagy szerelemre gyujtott.

Érzem hatalmát szivem lüktetésében, agyam lázas munkájában, minden porczikámban s nem tudok, nem akarok ellene védekezni.

Oly érzés az, midőn látnoki szemünk előtt egy pillanatra fellebbenni látszik ama mélységes titok fátyola, mely a világ bűbájos arczát elfödi s e pillanatban — nehogy elszalasszuk — gondolatban átötelnők az egész mindenséget!

S ime, mintha az ég megértette volna lelkem sóvárgó vágyát, pilláimra mélységes álom ereszkedik, lágyan, csendesen, s egyszerre csak megnyilnak előttem az égnek kárpitjai. Régmúlt idők tündérképei vonulnak el szemeim előtt, csodás világok, tarka-barka képek váltakoznak, kergetőznek előttem csodás, megfoghatatlan sorrendben s azok végén egyszerre csak előttem áll — a világ bölcsője.

Álmodom, — s álmom oly sajátszerü!

Úgy rémlik, mintha a világ rendje megfordulni akarna. A föld hirtelen törpülni kezd, a tenyészet visszafejlődik, hátrafelé haladva mindazon korszakokon át, melyek azt megalkoták. Állat, ember elkorcsosul, le — a kocsonyatestig, fű-fa eltörpül, le — a vizi moszatig; majd hó és jég boritja a földet s nem terem rajta más, csak ágbogai egy gyarló lénynek, melyről nem tudni, állat-e, kő-e, avagy virág? aztán az is eltünik. Forró hév lepi el a földet, melytől a jégpáncél olvadásnak indul. A szárazföld helyét tengerek boritják el; a moszat, a kocsonyatest viz alá bujik. Az égitestek kigyülladva szászszoros fényben ragyognak. De élő lény azt már nem láthatja. Lángboritja el az egész világtért. A nap, a föld s a csillagok milliói olvadásnak indulnak, cseppfolyóvá, majd párává szélednek. Minden elemeire bomlik. A fentartó, éltető erő mintha elrejtőzött volna, az egész mindenséget egy végtelen egynemű ködpára boritja el — lomhán, tehetetlenül.

Nem ragyog már a nap, nem kering a föld ábrándos holdjával, eltünt minden lakóival, azok örömével, bánatával. Megszünt az élet forrongása. Csak a végtelen ür áll még s felette — az én képzeletem.

*

Itt állok hát, hová oly sóvárgva vagyódott lelkem, itt állok — a világ bölcsőjénél. Megilletődve állok meg küszöbén a legszentebb rejtélynek és — megborzadok!

Vérfagylaló hideg járja át tagjaimat fagyosabb (Grönland) örökös jegénél; rémes sötétség veszen körül, áthatatlanabb, sötétebb az éjsarki éjszakánál; halotti csend, siri némaság köröskörül, hangtalanabb, sivárabb a sarki hon jégmezőinél. Hol vagyok? a halottak birodalma az talán? Bölcsőjét kivántam a világnak látni, s ah! sirboltja veszen-e körül sötét, fagyaló éjjelével?

Mintha zsibbadás futna át lelkemen. Élő vagyok s mégis nem látok, nem hallok, nem érzek semmit, semmit!

A hova nézek, mindenütt a tagadás szelleme kisért, tagadása mindennek, a mi a földgolyón gyönyörrel tölte el. Ah, nem hideg az, a mi úgy megborzaszt; tudom már most, — a melegnek tagadása az. Nem sötétség, ami úgy rémit, hanem a világosság hiánya; nem némaság, a mi úgy bánt, hanem a hangnak enyészete. Nem földi lét, — egy új világ ez, melyben nincs emberi fogalom, nincs földi érzemény. Mivé lett a játszi napsugár, az éltető hév, a hangok kedves játéka, a minek birását oly természetesnek, tőlünk elválhatatlannak tartottuk? Nincsenek, nincsenek sehol! Csak halavány emléktük borong át lelkemen, mint egy rövid ideig tartott ábránd, egy régen elfoszlott álomkép. Vagy tán nem is volt az soha! S a mit itt hasztalán keresek, az az emlék, csak borongó lelkem egy sejtelemszerü, fájdalmas vágya — valami kimondhatatlan után! Igen. Úgy lesz bizonyára; nem volt semmi és nincsen; csak a mi körülöttem van: a hideg, a sötétség a némaság.

Egyetemtér 5. sz. Báró Roszner Ervin ur ő méltóságának beigtatása ünnepén a tisztelet, hála és elismerés szavaival emlékeztünk vissza Nagyméltóságodra, városunk diszpolgárára. Selmecz-Bélabánya közönsége. — El nem mulaszthatjuk felemliteni, hogy dr. br. Roszner Ervin főispánunk ő méltóságához br. Majthényi László volt főispán is intézett sürgönyt, mely is következőleg hangzik: A hazafiság, jellem, értelmesség hármas ék szerével díszlő Selmecz-Bélabánya város főispánjává felavattatásodhoz szerencsét kívánok a távolban; ohajtom és remélem, hogy kormányzatod az elégültség és a felvirágzásnak lesz korszaka. Majthényi. E sürgönyre főispánunk ő méltósága következő sürgönnyel felelt: Br. Majtenyi László ő nagyméltóságának Budapesten. Egyetemtér 5. sz. Kegyes megemlékezésedért fogadd élénk köszönetem őszinte nyilvánitását. Roszner.

A sürgönyök felolvasása után Dr. Amon Ede felveti a kérdést, vajjon a főispán beválik-e a város főispánjává. Elősorolja, hogy a főispán a szaktudományokban jártas, s a többi közt a bányászatban is. Elmondja, hogy ő méltósága életének java részét városokban töltötte és ott tapasztalatokat szerzett, ott mint polgár élt és maga is jó polgárnak illett be. Továbbá reméli, hogy a méltóságos főispán fáradozni fog a hazai bányászat előmozditása körül. Poharat emel a jövőre. — Händel Vilmos ev. esperes kiemeli, hogy nincsen ugyan mandátuma, de azt hiszi, hogy mindnyájoknak nevében beszél, ha a főispánt, ki munkatársul ajánlkozott, munkavezetővé fogadja el. A város polgárai nevében poharat emel a főispánra, mint legfőbb munkásra, a munkavezetőre.

Pech Antal, Selmecz-Bélabánya országgyülési képviselője hivatkozik arra, hogy ha Händel Vilmos mandatum nélkül beszélt, annál inkább kell neki beszélnie, kinek mandatuma van. Felhozza, hogy leghálásabb szivvel vagyunk I. Ferencz József apostoli királyunk irányában, hogy nekünk ily főispánt adott. Mindnyájan örömmel és megelégedéssel vagyunk eltelve, hogy oly főispánt nyertünk benne, a ki nemcsak a tudományos haladásra törekvőket buzditja, hanem ő maga is tevékenyen működik, egy oly főispánt látunk bene, a ki programmjába vette fel, hogy mindenben gazdagnak, szegénynek pártját fogja. Annyira telve vagyunk örömmel, hogy csak egy kivánságunk marad még, mely kivánságot már annyian fejeztek ki, hogy báró Roszner E. főispánunkat az Úr Isten az évek hosszu során át éltesse.

Az ismételten felhangzott éljenzés után dr. Tóth Imre kelt fel, s a következő pohárköszöntőt mondotta el:

Nagyságos Farbaky István főbányatanácsos, academiai igazgató, kedves barátom, szólok az úrhoz!

In vino veritas! Borban az igazság, mondja a latin közmondás. A két nap óta folyó fényes ünnepély, a város minden lakosát betöltő igaz lelkesedés, e gazdag lakoma, a gyöngyöző pohár, szellemesebbnél szellemesebb toasztok lelkesitenek, felbuzditanak szólani! Előre is bocsánatot kérek, hogy ezen vigalom édes örömei közé keserű cseppeket, szomoru dolgokat keverek — ez mestségembe vág egyrészt, másrészt a magyar ember természetében gyökeredzik, mert hisz' Mohács óta sirva vigad a magyar!

A legközelebb megejtett népszámlálás nagyon megszomoritó adatokat szolgáltatott Selmeczbányáról, a lefolyt 10 év alatt a lakosság fogyott, a kenyérkereső férfinem 1500 számmal kisebbségben van. Ki alaposan ismeri a selmeczi viszonyokat, azt nem lepheti meg a népszámlálás ezen lehangoló eredménye; erre bizton lehetett számitani, s pedig egyrészt azért, mert a születés által való szaporodás igen csekély, 10 év alatt 1000 lakos után átlagban alig 1, másrészt itt a megélhetés nagyon nehéz s a lakosság egy részére életveszéllyel is jár!

Általános idevágó tétel, hogy a jó közigazgatás ugy az állam, mint város vagy község boldogulásának alapja! Méltóságos báró Roszner Ervin urban oly férfiut lesz szerencsénk főispánul nyerni, kinek nagy müveltsége, alapos széles tudománya, ismert erélye, ügybuzgalma és igazságszeretete, nemes humanismusa feljogositanak reményleni, hogy ősi bányavárosunknak sajnosan tapasztalt hiányait, nevezetesen a közegészség és megélhetés terén, nemkülönben a népnevelést gyökeresen javitani fogja és áldásthozó működésével városunkra egy szebb jövőt, egy virágzó kort fog teremteni s hogy ez ugy legyen, nemcsak szivemből kivánom, de megvagyok győződve, hogy varosunknak minden igaz, magyar hazafias polgára e szent czélra hathatósan közremüködni fog. Városunk jövőjét tekintve, azon édes hangulatban ringatom magamat, melyet koszorús költőnk a „Fóti dal"-ban oly egyszerü szavakban, oly meghatóan zeng: „No de sebaj! Másképen leszen ezután! Szóval, tettel majd segitünk a hazán", illetve városunkon. — Báró Roszner Ervin ő méltóságát, szeretett főispánunkat az úr Isten éltesse! Éljen!

Ezen beszédre a főispán ur ő méltósága igy válaszolt: Uraim! Az előttem szóló doktor ur azt kivánta, hogy mennél hasznosabbat fejtsek ki a közegészség érdekében; ez első sorban az orvosok feladata; mert, ha nekem módomban volna egészséget osztogatni, én eltudnám találni a közkivánságot, tudnám azt, hogy kinek kellene főképen az egészséget megadni. Azon ferfiunak, a kit személyesen ugyan nem ismerek, de ha körülnézek a városban és a haladást látom, tetteiből ismerem, s kit a betegség tőlünk távol tart. Poharamat emelem reá, hogy az Isten sokáig éltesse!

Ezen, a város polgármesterére, Ocsovszky Vilmosra emelt felköszöntő általánosan jó hatást szült, az erre következett élénk éljenzés után Berko József ipolysági gyógyszerész a hölgyekre, dr. Terray Lajos a főispánra mint a tanügy harczosára s volt akad. tanárra, majd Luka Pál hontmegyei tiszti ügyész a város közönségére emelte poharát, s azután Vörös Ferencz következőképen köszönté fel Lestyánszky Sándort, Hontmegye alispánját: E törvényhatóság szivesen látott szomszédjainak, vendégeinknek láttára feltárul előttem a multak könyve, a mely hiven jegyzé föl azt, hogy a Szondyak, Koháryak és Balassáék vára vala egykoron e szomszédok találkozó helye, honnan harczra keltek, arra a harczra, mely épiteni nem épithetett, csak megtartani volt képes; megtartani azt a szellemet, melynek ellenállhatatlan fuvalmától lettünt váraink ormáról a „félhold." De lefujt az még egyéb jelvényeket is, hogy aztán annál jobban ragyogjon a magyar korona, melynek aegise alatt nyiltan és a müvelt világ előtt elismerten magyarokul vallhatjuk magunkat!

Hálás kegyelettünk ezért a Szondyaknak, Koháryaknak, kiknek a Szitnya ormán meggyújtott lángoszlop szolgált munkára, védelmi harczra hivó jelül . . .

A mai naptól kezdve máshonnan világit e lángoszlop; nehogy a hizelgésnek látszata csökkentse szavaim értékét, meg nem nevezem őt. E lángoszlop köré csoportosulunk most, kedves szomszédok, mint immár nem védői, de épitői a magyar haza uj épületének, — mely munkában arra kérlek benneteket, ne legyen az a mesgye, mely városunk s megyétek közt elvonul, más, mint geografiai fogalom! Első sorban Lestyánszky Sándor alispánt, mint e munkában megyétek előharczosát éltetem, s vele titeket mind kedves szomszédaink, vendégeink, kiknek nevét a mai beigtató közgyűlés a jegyzőkönyv papirjan kivánt megörökiteni, mi beigtatjuk neveteket s emléketeket sziveinkbe. Éljetek! — Itt a vendégeket egyenként megnevezte a toasztozó, kiket a társaság lelkesen éltetett.

Ezen felköszöntő után még Farbaky István az országgyülési képviselő-testületre, s annak jelen volt két tagjára, Pech Antalra és dr. Amon Edére, végül Kósa Zsigmond kir. ügyész a selmeczb. bányászati és erdészeti akad. ifjuságra emelték poharaikat.

A diszebéd után főispán úr ő méltósága városunk elökelőségeinel látogatásokat tett, s első sorban polgármesterünket látogatta meg.

Este ugyancsak a vigadó termében tánczmulatság rendeztetett, melyen részt vett városunk összes előkelő hölgy- és uri közönsége, s mely mind a szép társaság iránti tekintetből, mind pedig a nap élményei után mindinkább fokozódó jó kedvnél fogva fényesen sikerült. Az első négyest 80 pár tánczolta.

Ez alkalmat főispánunk felhasználta arra nézve, hogy városunk előkelőbb hölgyeivel megismerkedjék, kiket ő méltóságának Szitnyai József főjegyző mutatott be.

8. A búcsúzás.

A következő napon (febr. 10.) főispán úr ő méltósága a városi tisztikar búcsú-tisztelgését fogadta, a mikor is Szitnyai József főjegyző a tisztikart ujólag ő méltóságának magas pártfogásába s jó indulatába ajánlta. Ő méltósága pedig ismételten megköszönte azon szivélyes fogadtatást, melyben úgy a tisztikar, mint a városi közönség részéről találkozott, azt a közügy érdekében folytonos munkásságra buzditva, elbúcsúzott.

E búcsú-tisztelgés után főispán úr ő méltósága ismét látogatásokat tett, délután 2 órakor pedig mozsárlövések s több városi tisztviselő s törvényhatósági bizottsági tag kiséretében Garam-Szentkeresztre utazott.

*

Igy végződött az ünnep, mellyel városunkban, tekintve a küszöbön álló közigazgatási reformokat is, egy uj időszak vette kezdetét.

A hazafias érzelemtől áradozó szónoklatok elhangzottak, az ünnep zaja elmult, a mindennapi élet visszatért rendes medrébe; de e szép napok emlékezete mély nyomot vésett szivünkbe.

Engedje a magyarok Istene, hogy e szép ünnepen hátrahagyott nyom az elvetett eszméknek állandóan termékeny talaja legyen, hogy dr. br. Roszner Ervin főispáni beigtatására visszatekintve polgártársainkat szüntelen lelkesitse, buzditsa, győzelemre vezesse a két szó, mely e szép napoknak ünnepi diszét emelte, mely az elhangzott beszédeknek rúgóját képezte, mely általános tisztelet- s szeretettel környezett főispánunk útjára is fényt lövel, s mely nélkül nincs haladás, s mellyel győzni fogunk, győzni kell, mely egyedüli biztos vezérünk: a hazaszeretet és munkásság.

Tanügy.

Igaz, hogy az első látszatra már igen gyakran elcsépelt témáért vettem a tollat kezembe; a tanitásügyért. De noha felvilágosodott századunk utolsó tizedéhez jutottunk, noha a tanitásügy minálunk magyaroknál is kétségkivül nagy haladást tett, mégis épen mi nekünk magyaroknak kell megvallanunk, hogy bizony e téren sok tenni valónk maradt még hátra, hogy borzasztó sok időt elfecséreltünk paedagogiai experimentálásra s legtöbb esetben nem tartottuk szem előtt nemzetünk sajátságait, hajlamait, képességeit, hazánknak

---

Minden csak képzelgés volt és — hazugság. A mi állandó, a mi örökké való, a mi mindig volt és mindig lesz, az itt áll előttem — a hideg, a sötét, a végtelen ős állapot. . . .

De mégse! Nem, nem lehet az! El tőlem, ti vigasztalan, sötét gondolatok! Fel kell, hogy derüljön még rózsás hajnala az életnek. És elborult szemem révedezve keresi a Napot, hogy számon kérje őt, de — nem leli sehol. Föl akarok nézni az Égre s csak akkor látom, hogy föl nem nézhetek. Hiszen itt nincs fönt, nincs alant, nincs észak, kelet, dél, nyugat. Mozdulatlan, puszta az egész mindenség. Nincs egy fűszál, melyre vonatkoztassam magam. Mint egy fuldokló a mindenség tengerén hányattatom ide-oda s nem látok czélt, nem látok irányt. Isteni erővel ruházom fel szemem, mely nem ismer határt kicsinyben és nagyban; látni akarok egy parányt, ha még oly kicsit is, hogy magamhoz mérjem. És nem látok semmit, semmit!

Agyamban egy megdöbbentő gondolat ébred, egy isszonyú kétség: vagyok-e? vagy nem vagyok? — és nincs, a ki feleljen rá. Ide-oda tévelygek s nem tudom: állok-e vagy megyek? Tudni akarnám, mekkora utat jártam be s csak akkor látom, hogy itt nincs tér, nincs kiterjedés, csak parány — mindenütt jelenlévő. Törpe, láthatatlan féreg vagyok-e, avagy óriás, csillag-nyomról csillagnyomra hágó? nem tudom. E tenger mindenségben nincs nagyság, a világtérnek egyforma a parány atomja s a Jupiter kolosszusa. Vajh mióta van és meddig tart még bolyongásom? kiáltásomra kriptai csend válaszol, — s csak akkor eszmélek rá, hogy itt nincsen idő, nincs mult és jövő, csak örökké tartó — jelen. Elmondhatom: egy percze csak, hogy itt vagyok, s épúgy mondhatom: örökös örök idők óta bujdosom itt, mint a világtér bolygó zsidója. Ki felel meg reá? Hiszen itt az örökkévalóság — egy percz s a percz — egy örökkévalóság. Mint bolygó hollandi evezek e sötét tengeren. Hol vagyok? mely pontján állok e tenger mindenségnek? ki mondja meg nekem? Beszáguldoztam-e az egész világtért, vagy mindig egy helyen állok lenyügözve, mint egy lelánczolt Prometheusz? nem felel rá senki. Feltűnök itt is, ott is; — ott vagyok mindenütt, és — nem vagyok sehol!

Mily isszonyú, mily képtelen, mily csodálatos itt minden.

Menekülni akarok e helyről, el, messze, messze, ki e rémséges világból! De hova, merre? Van-e valahol határa, vége? Mindegy, csak tovább innét. Előre, előre! És repülök a végtelen ürben szakadatlanul, mint egy üldözött vad. Jobbra-e, balra-e, föl vagy le? — nem tudom; de megyek. Csak egy vágy készt, hajt előre: megtalálni a kaput, melyen kijuthatok. Előre szegzem tekintetemet s nem látok határt; megmérhetetlen tereket futok be örült sebességgel s mindenütt, ahol állok, ahova nézek, körülöttem egy mérhetetlen gömb torka ásit reám, s ennek a gömbnek — én vagyok középpontja. Mily hatalmas gondolat az, mely fölemel s egyszerre lesujt. Itt állok ime egyedül, egy mindenség ura, s fogoly vagyok, rab vagyok. Megsemmisülve állok meg. Nincs hát mód kiszabadulni ez isszonyú börtönből. Ah itt kell-e elpusztulnom, a világ sirboltjában, egy kitaszitott, elfelejtett, elátkozott élőhalott? Egész lényem összerázkodik. Elgondolni azt, hogy bárhol állok, a világ középpontja vagyok s mégis ez isszonyú ürben én kivülem nincs senki, semmi. Úgy érzem, mintha a megmérhetetlen világanyag nehéz köddé tömörülne s a gömbhatár minden pontjából felém, a középpont felé todulna, összenyomással fenyegetne engem, a világtér nyomorult parányát. Érzem isszonyú nyomását, érzem mint fulladozom; a világür hidegje átjárja lelkemet, arczomon a hideg verejték gyöngyözik; azt hiszem, megörülök!

Még egy utolsó, kétségbeesett rázkódás és — fölébredek. Fölöttem a tiszta, mosolygó ég, hűvös szellő legyinti arczomat s a harmatos fűtől nedvesült kezem.

Oh, hiszen állsz még te napsugaras, csillagfényes, öröm-bánatteljes, régi jó világ!

Terény János.

geografiai és ethnografiai helyzetét, s azt gondoltuk, hogy eleget teszünk, ha idegen nemzeteket e téren is utánozzunk, nem törődvén azzal, hogy véralkatunk, százados szokásaink nem nézhetők ugyanazon a szemüveggel, mint a külföld, sőt attól sok tekintetben teljesen eltütvén, azzal semmikép se egyezteethetők meg. Hisz még a németek is, mint a legujabbi császári ennunciatio hirdeti, se mondhatják tanitási ügyüket kifogástalannak, teljesen correctnek, noha a világ legjobb paedagogusai épen németek voltak, noha a német alaposság (Grundlichkeit) e téren is csakugyan vezérszerepet biztositott magának. Hát még mi, kik a nevelés terén mint minták szeretnénk szerepelni!

Az a kérdés manapság is, hogy: tanitsunk-e az iskolában nevelés nélkül, azaz: fektessük-e a fősúlyt pusztán a tanitásra, és a nevelésre csak annyi gondot forditsunk, a mennyit tőlünk az iskolai fegyelmi rendszabályok követelnek? Avagy a tanitás önálló iskolai neveléssel karöltve járjon-e? Hisz a tulzók pláne még azt kivánják, miszerint az iskolának oda kell törekedni, hogy az iskolai nevelés a házi neveléssel lehetőleg megegyeztessék! No, ez utolsó követelmény, teljes utopia. A hány ház, annyi szokás, annyi nevelés; továbbá — emberek levén — a hány tanito, annyi modor, a nevelés-módszernek annyiféle felfogása és keresztülvitele. Még oly nemzeteknél is, a hol a különféle osztályokat elválasztó sorompók nem oly szembetünőek, mint minálunk, a hol földmivelő, munkás, iparos és úgynevezett úri osztály között nem oly kiváló a miveltségi fokozat, még ott sem lehet sikerrel a nyilvános iskolai nevelést a házi neveléssel megegyeztetni, hát minálunk!

A gazdag szülői házban minden kényelemtől környezett, de elkényesztetett gyermek otthon egész más társadalmi, sőt erkölcsi nevelésben részesül, mint szükség- és nélkülözésben, sőt nyomorban serdülő gyermek. Ezen házag áthidalása, a házi nevelés oly százszorosan eltérő különbségének kiegyenlitése csak annyiban lehet az iskola feladata, a mennyiben a tanitó-nevelő tekintet nélkül egyöntetű paedagogiai tapintattal és eszélyességgel kitölti az ürt, mely elkülöniti egymástól a gyermekeket, szülőiknek társadalmi állásában gyökerző nevelési irányában.

Az ügyes paedagogusnak száz meg száz eszközei állanak rendelkezésére a különböző elemekre úgy hatni, hogy a házi kaszt-nevelésnek sokszor bénitó hatását kiegyenlitve, a gyermek által az otthoni nevelésre is hasson némikép. Hogy az iskolában a testi fenyitést kivették a tanitó kezéből, csak annyiban jó és üdvös, a mennyiben az egyéni elhirtelenkedés, szenvedély, személyi ellenszenvnek tért nem enged, más sok tekintetben pedig itt-ott nem ártana annak kisebb foká alkalmazása, hisz az iskolába járó gyermek otthon gyakran sokkal csekélyebb vétségért kap testi büntetést a házi hatalmában nem korlátolt szülőtől, mig sokkal nagyobb vétségért és kihágásért az iskolában nagyon is csinyán bánnak el vele. Pedig Disterweg a német nagy paedagogus 4 nagykötetes nevelésügyi könyvének előszavában azt mondja: „Eine zur rechter Zeit applicirte Ohrfeige ist mehr wert als meine ganze Paedagogik." Ez pedig lélektanilag is áll, mert a minden hiábavalóságért nem büntetett gyermek észre tér, ha nagyobb fegyelmetlenség- vagy rakoncátlanságért rögtön, de egy kissé érzékenyen megfenyittetik.

Maguk a modern iskolai nevelésben részesült apák nagyobb része át is látja az iskolában alkalmazott fegyelmi büntetéseknek gyarló idealismusát, mert mai nevelésünkben hiányzik még a fegyelmi rendszabályok elégtelensége mellett a vallás-erkölcsi nevelésnek ama hatályos rugója, mely a régi nevelési módszert könyité: a büntetés elől való félelem. A hitoktató beszél Isten büntetéséről sok rosszakaratból származó tettért, mig a tanitónak semminemű büntető eszköz nem áll rendelkezésére, legfölebb intés vagy szelid dorgálás, s ha már ezek alkalmazásai hatástalanokká, váltak, — mit tegyen akkor? Be kell látnia törekvésének gyarlóságát, be kell érnie azzal, hogy intő szavai falra hányt borsókép lepattognak a rosszra hajlammal biró ifjú lelkéről.

Németországban is átlátják már regóta mai nevelési és javitói eszközeink hiányosságát és már komolyan kezdenek foglalkozni ama gondolattal, hogy okkalmóddal erősebb fenyitő eszközök behozása szükséges vált.

Különfélék.

— **Dr. br. Roszner Ervin főispánunk** f. hó 10-én városunkból Garam-Szent-Keresztre utazott Bende Imre beszterczebányai r. k. püspök látogatására, hová Szitnyai József főjegyző s polgármester-helyettes, Farbaky István főbányatanácsos, m. k. bányász- s erdész akad. igazgató s törvényhatósági bizottsági tag, és dr. Amon Ede, körmöczbányai országgyűlési képviselő kisérték el. A püspök úr ő méltósága a vendégeket szokott szeretetreméltó szivélyességével s kitünő vendégszeretettel fogadta, melynek jeleit a püspöki palotára kitűzött diszlobogók s az udvaron régi szokás szerint elhelyezett diszágyuk is nyilvániták. A vacsorához, valamint a következő napi ebédhez a vidék egyházi s polgári előkelőségei is meg voltak hiva. Ebéd közben a püspök úr ő méltósága megemlékezett Zimmermann mocsári nyugdijazott plébánosról, mint a takarékosság ritka példányképéről, ki szerény évi 400 frt javadalmazásából 40 évi szolgálata alatt 2000 frtot gyüjtött, s e pénzösszeget a mocsári plébánia jövedelmének emelése czéljából alapitványképen a püspök kezeihez letette. Nevezett plébánosnak gazdasszonya pedig 109 drb. aranyat gyüjtött s adott át hasonló czélból a püspöknek.

— **A főispáni installatio** alkalmából adott diszebéden Krausz Kálmán városi tanácsnoknak elmondott felköszöntőjét előbbi számunkban csak gyorsirói jegyzetek után hézagosan közölhettük; miután utólagosan az egész beszédet megkaptuk, tartalmát egész terjedelmében közölhetjük, mely is következő: „Tisztelt uraim! Alkotmányos államokra elmondható, hogy boldog azon ország, melynek kormánya a béke áldásait felhasználva, a nemzet jólétét siet minden tekintetben elősegiteni. Hála a gondviselésnek s a nemzet géniusának, hogy hazánk kormányzása oly férfiak kezében van letéve, kik az egész müvelt világ csodálkozására méltó tevékenységet fejtnek ki, s lángeszü alkotások mellett a nemzet azon bizalmát élvezik, mely legszebb jutalom a közpályán működőknek és mely folytonosan ujabb és ujabb munkára buzdit; — hazánkban tekintsük akár a közlekedés ügyet, közgazdaságot, az ipart, vallás és tanügyet, az igazságügyet stb. mindenütt a legüdvösebb haladást tapasztaljuk; ujabban pedig a minket közvetlenül érdeklő közigazgatási reformot illetőleg, e város közönsége kétszeres bizalommal tekint a jövendőbe, mert hiszen örömmel értesültünk arról, hogy a magas kormány a multak tiszteletét összeegyeztetve az üdvös haladással, a városokról külön kiván gondoskodni. Ez okon kedves kötelességet vélek teljesiteni, midőn a jelen alkalomból a magas kormányra emelem poharamat, kivánva, hogy áldásos működése úgy e szeretett város, mint mindenekfelett szeretett hazánk javára sokáig tartson! Éljen!"

— **Törvényhatósági bizottsági közgyülés** tartatik a mai napon, melynek első tárgyát Deák Ferencz emlékezete képezi. E czélból Vörös Ferencz, törvényhatósági aljegyző, Deák Ferencznek valamely beszédjét olvassa fel.

— **Egészségügyi egylet.** Orvosaink, nevezetesen dr. Tóth Imre és dr. Stuller Gyula városunk polgáraihoz egy felhivást bocsájtottak ki egy egészségügyi egyesület alapitása végett, melynek czélja egyrészt városunk egészségügyi viszonyainak javitása, másrészt az egészségtani ismeretek elsajátitása. E czélból a téli évad alatt 10—12 vasárnapon társas összejövetel alkalmával az egészségtani ismeretekből, vagy valamely egészségi intézményről előadás tartatnék. Az egészségtani előadások felölelik mindazon kérdéseket, melyek egészségünknek fentartására, a ragályos betegségektől való megóvására s általan minden, az egészségre káros ható viszonyok elháritására vonatkozik. Előadás után az eszmecserének nyitatik tér. Az egylet tagja lehet minden önálló és feddhetetlen előéletü egyén. Tagsági dijat csak annyit kellene fizetni, mennyi az esetlegesen felmerülő költségek fedezésére okvetetlenül szükséges volna. Ha az eszme kellő pártolást talál, az alakuló közgyülés azonnal megtartatik, s az alapszabályok elkészittetnek. Tekintettel arra, hogy az egészség az ember legdrágább kincse, orvosaink buzgalmát, az általános jó érdekében kifejtett törekvését csak díseretesnek jelezhetjük, melyért a legnagyobb elismerésre s polgártársaink hálájára érdemesülnek. Melegen ajánljuk, hogy a nemes eszme mennél több pártolóra találjon, a szép terv kivitele, mely különben is nagyon csekély anyagi áldozattal fog járni, minél elobb gyakorlatilag érvényesüljön.

— **Adóügy.** A f. év január havában egyenes adóban 4700 frt 92 kr., s hadmentességi dij fejében 65 frt 42 kr. folyt be. Ez eredményt a mult év hasonnevü időszakával összehasonlitva, ez éve január havában a befizetés az egyenes adóknál 1003 frt 58 krral, a hadmentességi dijnál 40 frt 45 krral kedvezőtlenebb.

— **Egészségügy.** F. év januar havában a kóresetek száma megszaporodott ugyan, lefolyások azonban kedvezőnek mutatkozott. A halálozás alább szállott. Járványos és heveny fertőző kórbajok január hóban nem fordültak elő. Legsürübben léptek fel a huratos természetü megbetegedések, köztük a légzési szervek és a gyomor hurut bántalmai. Ezenkivül gyakori gyógykezelés tárgyát képezték az izom és izomhüvely csuzok, a fej és a derék zsábák. December havában sürübben előfordult torok — és mandula lobok kevesbedtek, tüdőlobok csak ritkán kerültek gyógykezelés alá. A városi kórházban ápoltatott összesen 14 beteg egyén még pedig m. évi deczemb. hóról maradt 11, január hóban szaporodott 3, február hóra további ápolás alatt visszamaradt 10. Halálozás a városi kórházban január havában nem fordult elő. A királyi bányász kórházban ápoltatott összesen 42 beteg egyén; még pedig vissza maradt m. év deczemb. haváról 16, január hóban szaporodott 26, február hóra további ápolás alatt visszamaradt 12 egyén. Meghalt 1. A közalapok terhére gyógykezeltetett Selmecz-Bélabánya területén összesen 441 egyén. Arányitva ezen tételt az elmult hóról jelzett 388 egyén számával, mutatkozik január hóban 53-at kitevő szaporodás. Orvosrendőri és törvényszéki orvosi boncolás január hóban nem fordult elő. A mult évben veszett kutya marás folytán a budapesti Pasteur-intézetből gyógyultan visszaküldött 5 egyén ujból megvizsgáltatván, sebhelyeik teljesen meggyógyultak, azokon gyanus elváltozások nem észlelhetők, kedély állapotukban vagy egyéb oly kórtünetek nem constatálhatók, melyek a veszettség kitörésére vezethetnének. Az állategészségügyi viszonyok kedvezők voltak, járványos vagy ragályos nyavalya nem fordult elő.

Gyámpénztár forgalma januar havában a következő volt: Selmeczbányán az 1890. évi maradvány volt 808 frt 97 kr., f. é. január havában befolyt 2688 frt 30 kr., az összes bevétel 3497 frt 27 kr., kiadatott január havában 1653 frt 55½ kr., maradt a hó végén 1843 frt 71½ kr. Bélabányán: az 1890. évi maradvány 71 frt 96½ kr., f. é. január hóban befolyt 174 frt 97 kr., összes bevétel: 246 frt 93½ kr., január hóban kiadatott 226 frt 4 kr., marad a hó végén 20 frt 89 kr.

A gyámoltak és gondnokoltak létszáma január havában a következő volt: Selmeczbányán 1890. év végével maradt 1409, f. é. január havában szaporodott 10, összesen 1419, január hóban apadt 1, maradt február hóra 1418. Bélabányán 1890. deczember végével maradt 112 gyámolt, januar havában szaporodás nem volt, apadt 1, maradt febr. hóra 111 gyámolt.

— **A polg. dal- és zenekör** f. hó 18-án este 8 órakor saját helyiségében választmányi gyülést tart, melynek tárgyai következők 1) Az utolsó jegyzőkönyv hitelesitése 2). Jelentés az utolsó választmányi gyülés óta lefolyt egyesületi működésről 3). A zászlószentelési számadások előterjesztése 4). A hangverseny számadásainak előterjesztése 5). A szám vizsgáló bizottság kiküldése 6). A f. é. költségvetés tárgyalása 7). A közgyülés napjának kitüzése és 8). Inditványok.

— **A mészárosok ipar társulata** f. hó 15-én közgyülést tartott, melyen elnöknek megválasztották id. Schiller Antalt, alelnöknek Lestyánszky Józsefet, s pénztárosnak Brozsek Jánost; a választmány marad a régi. A közgyülés egyebek közt azon üdvös határozatot hozta, hogy a jegyzői tiszteletdij, (évi 20 frt) melyről a jegyző egyszer s mindenkorra lemondott, egy a mészárosok özvegyeinek s árvainak felsegélyezésére irányuló alap létesitésére forditassék.

— **Követésre méltó példa.** Dr. Terray Lajos, steffultói bányakincstári műtőorvos e napokban ismét 5 frtot tett le a steffultói kisdedóvó javára s ezzel alapitványát 50 frtra egészitette ki. Az alapitvány czélja, hogy annak kamataiból oly gyermekek dijaztassanak, kik a magyar nyelvben a legjobb előmenetelt tanúsitják. Ez alapitványon kivül a hazafias érzésű s humánus gondolkodású orvos itteni 7 évi tartózkodása óta részint közmivelődési czélokra, részint a nyomor enyhitésére több jelentékeny adakozást tett, s a népnek, melyet gyógyit, nemcsak orvosa, de jótevő atyja is egyszersmind, miért is kötelességünknek vélünk eleget tenni, midőn iránta e helyütt is lerójuk az elismerés adóját.

— **A pjerg-szélaknai gyermekjáték** készitő tanműhely felügyelő bizottsága f. hó 18-án délután 2½ órakor a szélaknai bányahivatal tanácstermében ülést tart, melynek tárgyai a következők: 1. az igazgató jelentése az 1890. év eredményéről; 2. a mult évi számadások megvizsgálása; 3. az 1891. évi költségvetés jóváhagyása; 4. a tanműhely és a kész játékok megtekintése; 5. inditványok.

— **A selmeczbányai népbank** f. hó 12-én közgyülést tartott, melyen az igazgató tisztelet-dija 300 frt, a tiszti ügyész 100 frt, a pénztárosé 350 frt, az ellenőré 200 frt, a számvizsgálóké 200 frt, a felügyelő bizottságé 100 frt, a házi bizottságé 50 frt és a hivatalszolgáé 25 frtban állapittatott meg. Osztalékul 1 részvény után 3 frt lőn megállapitva, vagyis a részvénytőke 15%-a. A tartaléktőke kiegészitésére 371 frt 50 kr. fordittatik, mellyel az egész tartaléktőke 21,500 frtot tesz ki; továbbá mint nyereségi egyenleg 1.0 frt 66 kr. iratott elő a f. év javára, a nyugdijintézeti alap javára pedig 298 frt 70 kr. szavaztatott meg. A pénzintézet adományai a következők: 100 frt szavaztatott meg a szegény alap javára, még pedig 50 frt készpénzben s 50 frt alapitványi betétkönyvben, mely ez idő szerint 425 frt 27 krt tesz ki; továbbá 20 frt szavaztatott meg a belvárosi r. k. és 20 frt az evang. iskolákra, 20 frt a r. k. és 20 frt az evang. nőegyesület, 20 frt a tűzoltóegylet, 10 frt a steffultói r. k. iskola, 10 frt a bélabányai r. k. és 10 frt az evang. iskola, 10 frt a bankai r. k. és 10 frt az evang. iskola, 10 frt a hodrusbányai r. k. és 10 frt az evang. iskola javára. Végül a közgyülés 100 frtot szavazott meg a felvidéki közmivelődési egyesület alapitványául olyképen, hogy annak 6%-os kamatja már ez évben a 90. évi nyereségből kifizettessék és a 100 frt a tartalék-tőke terhére mindaddig előirásban tartassék, mig annak kifizetését a f. m. k. e. kivánni fogja.

— **Segély az ipariskola javára.** A Hont megyei m. k. tanfelügyelőség értesitette városi hatóságunkat, hogy ipariskoiánk javára a vallás s közoktatásügyi m. k. minist. 150 frt. segédt utalványozott.

— **Táneczmulatság.** Az önkénytes tűzoltó egylet f. hó 7-én a városi vigadó nagy termében rendezett táneczmulatsága nagyon szép részvéttel s igen derült hangulatban folyt le. Képviselve láttuk ott, kivált az urak között városunk előkelőségeit is, mi annál is inkább örvendetesnek jelezhető, mert ez is egyik bizonyitékát képezi azon emelkedésnek, mely ujabb időben városunk polgári elemében észlelhető. A polgári osztály a városok haladásának s különösen anyagi megizmosodásának egyik fő rúgója, azért szükséges is, hogy az minden oldalroi felkaroltassék. Az első négyest 30 pár táncolta, a kedélyes mulatságnak csak a derengő hajnal vetett végett.

— **Számadás.** A polg. dal- és zenekör által f. évi február 1-én rendezett hangversenynek pénztári eredménye: Bevétel: 293 frt 50 kr., kiadás: 124 frt 01 kr., tiszta nyereség: 169 frt 49 kr. Felülfizettek: Tarkó Ernő 1 frt, Fizély Károly 1 frt, Joerges Henrika 2 frt, Csiba István 50 kr., Chauer Ottó 50 kr., Dr. Tóth Imre 50 kr., N. N. 50 kr. Fogadják a nemeslelkü felülfizetők az egyesület meleg köszönetnyilvánitását.

Magyarosodó svábok és tótok. Aradmegyében Szapáry-Ligeten kilenczvenhárom sváb és tót adta be egyszerre kérvényét, melyben nevének magyarra változtatását kéri. A 465 ember névváltoztató kérvényének bélyeg költségeit Ujlaky József kincstári ügyész gyüjti össze.

— **Magyar gazdatiszti congressus.** A magyar gazdatisztek és erdészek országos segélyegyesületének választmánya a több oldalról nyilvánult óhajtásoknak megfelelőleg, egy magyar gazdatiszti congressus megtartását elhatározta. Czélja ezen congressusnak a gazdatisztek erkölesi és anyagi helyzetének biztositása, a gazdatiszti nyugdij-intézet életbeléptetése, valamint egyéb úgy a gazdatisztek, mint a földbirtokosok érdekeit érintő nagy fontosságú kérdéseknek alapos megvilágitása és megvitatása, ezen kérdések megoldásának előkészitése a szükségeseknek mutatkozó határozatoknak hozatala által. A gazdatiszti congressus f. é. május-hó 6—8. napjain Budapesten a „Köztelken“ (Üllőiút 25. sz.) fog megtartatni. A congressus ülései mindig délelőtt 10 órakor kezdődnek. Ezen congressuson minden magyar földbirtokos és gazdatiszt részt vehet, a ki ebbeli szándékát a congressus rendező bizottságnak legkésőbb f. évi april hó 20-ig bejelenti és az 1 frtban megállapitott részvételi dijat előre beküldi. A congresszus napirendje a következő: I. Elnöki megnyitó. II. A gazdatisztek anyagi és erkölcsi érdekeinek biztositása. III. A gazdatisztek nyugdij-intézetének felállitása. IV. A tiszti száztóli rendszer előnyei a birtok jövedelmezése szempontjából. V. Az elhelyezes szabályozása. VI. Beadott inditványok és határozati javaslatok tárgyalása. A rendező bizottság kéri a congressuson tárgyalandó ügyek iránt érdeklődő földbirtokosokat és gazdatiszteket, hogy a congressuson személyesen résztvenni és az iránt ismerőseik körében minél nagyobb érdeklődést kelteni sziveskedjenek. A gazdatiszteket még ezen felül kéri, hogy a congressus napirendjébe felvett fontos ügyek előzetes megbeszélése czéljából vidékeiken összejöveteleket rendezzenek és az ezen összejöveteleken nyilvánuló nézeteiket a rendező bizottsággal közöljék. A congressus érdekében való minden közlemények, vagy megkeresések „a magyar gazdatiszti congressus rendező bizottságának Budapest, Köztelek“ czim alatt küldendők be.

— **Veszett kutyát** üldöztek a mult héten a városban, s a puskapor-toronynál a rendőrök le is lötték. A bonczolás alkalmával azonban kitünt, hogy a kutya ugyan beteg volt, de nem veszett; miért is a kapitányság nem találta szükségesnek a kutyák elleni zárlatot elrendelni, annál kevésbbé, mert a veszettnek állitott kutya sem embert sem állatot nem mart meg.

— **Farsangi mulatság verekedéssel.** F. hó 9-én Lupták János gazdaember házánál farsangi mulatság volt; a mikor is Bertko János tánczba vitte Farbják András gazda-legény szeretőjét, Mojzsis Máriát. Ezt Farbják András rossz néven vette s féltékenységétől felingereltetve az asztalról felvett egy kenyérvágó nagy kést, avval az égő mécsre csapván, azt eloltotta. A sötétben felkereste Bertko Jánost, kinek kezét az éles késsel egészen csontig átvágta annyira, hogy a szerencsétlen legény alighanem állandóan béna marad.

— **Furfangos kereskedelmi fogás.** Egy budapesti czég ügynökétől — mint értesülünk — városunk egy polgára részletfizetésre mindennemü arany- s ezüst ékszereket vásárolt, azonban többszöri sürgetés daczára egy részletet sem fizetett meg. Hogy a beperléstől menekűljön, hajlandónak mutatkozott még több aranyneműt vásárolni, ha a czég azt utánvét mellett megküldi. A czég erre késznek nyilatkozott, s néhány nappal később valóban küldött is egy kis dobozt, melyet azonban a megrendelő kiváltani nem tudván, arra egy társát kérte fel, ki a dobozt oly feltétel alatt ki is váltotta, hogy mindaddig, mig neki az utánvételi dij meg nem térittetik, az ékszerek zálogképen nála maradnak. E feltétel mellett a csomag ki is váltatott, azonban mily nagy volt a meglepetés, midőn az felbontatván, a kinyitott dobozból az ékszer helyett egy nyugtázott számla tünt elő azon megjegyzéssel: „az előbbről tőlem vett tárgyakért járó összeget ezennel köszönettel nyugtázom.“ A pórúl járt megrendelő a furfangos czéget, mely ily módon könnyü szerrel pénzéhez jutott, be akarta perelni, de — úgy látszik — nem igen akadt ügyvéd, ki az ékszervásárlás ügyét elvállalta volna. A hitelező barát pedig vakarja a fejét, mert a nyugtázott számla vajmi csekély zálogértéket képvisel. — Az utánvét az első küldemény árának megfelelő pénzösszegről volt kiállitva.

— **Mi a gonosz asszony?** E kérdésre Ábrahám a Santa Clara igy felel meg: „A gonosz asszony örökös szélkakas a házban, fülsértő pattantyú, szivóflastroma a pénztárczának, hajléka minden gonoszságnak, temetője a jó napoknak, mérges kigyó, öldöklő gyógyfü, a furiák komiszáriusa, a „Miatyánk utolsó kérésének tárgya, darázsfészek, Vulkánus zápfoga, a szidalmazások vására, az, az, az . . . . . . hogy az ember el se mondhatja mi minden!“ Mily szerencse, hogy Selmeczbányán kevés a gonosz asszony.

Heti naptár.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protest. naptár	Izraelita naptár
15 Vasárnap	D 1 Invocabit	D Fausztina	7 Móz.halála.
16 Hétfő	Julianna sz. vt.	Julián	8
17 Kedd	Donát vt.	Donát	9
18 Szerda	Simeon pk. Kánt.	Simeon pk.	10
19 Csütörtök	Konrád hv.	Flavián	11 Schobebb.
20 Péntek	Jéz. lándzs. e.	Gabin	12
21 Szombat	Szeverián pk. vt.	Eleuter	13 S. Thezawe

Nyilt-tér.

Zurückgesetzte Seidenstoffe mit **25%—33⅓%** und **50%** **Rabatt** auf die Original-Preise vers. meter- und robenweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 2

132. sz. / 1890.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a selmeczbányai kir. járásbiróság 1719/890. számu végzése által Pusztafi és társa javára **Hajós Ede** selmeczbanyai lakos ellen 900 frt tőke, ennek 1891. év január-hó 2. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 31 frt 65 kr. perköltség követeles erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával birólag lefoglalt és 1287 frt 70 krra becsült gépek és különféle nyomdai szerekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely arverésnek a selmeczi kir. járásbirósági 1719. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén, vagyis Selmeczen alperes üzletében leendő eszközlésére **1891. évi február-hó 23-ik napjának délelőtt 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató kövételését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, a vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Selmeczbányán, 1891. febr. 8-án.

Hoffmann Alajos,
kir. birósági végrehajtó.

Kiadó

egy szoba, konyha és pincze.

Közelebbet a kereskedelmi és hitelintézetben Selmeczbányán.

Magyar, német- és tót nyelven beszélő jobb házból való fiut

tanulóul felveszek,

borbély- és fodrász üzletembe

Neurath Antal, Selmeczbányán.

1—3

Tisztelt közönség!

Van szerencsém ezennel b. tudomására adni, miszerint mától kezdve üzletemben hatóságilag engedélyezett **csak rövid ideig tartó**

végeladást

rendezek, mely alkalommal mindennemü

női- és férfi divatczikkek

nagy választékban mint: **kalapok, ernyők, keztyük, kezdett munkák, nyári és téli gyermekruhák, nyakkendők,** mindennemü **harisnya** és sok más e szakba vágó tárgyak mélyen a **bevásárlási áron alul** eladásra kerülnek.

A t. cz. közönség szives látogatását kérve

Tisztelettel

Goldmark Janka.

(Stanga-féle házban.)

1—3

„Zea“

Kétszer annyi tápanyagot tartalmaz mint a rizs. levesbe, tejes és tésztás ételbe és zöldséghez stb. használható, elismerve legjobb, legegészségesebb és legolcsóbb tápszerül és majd minden füszer és lisztkereskedésben kapható

Szakácskönyv ingyen és bérmentve

Brüder Hirschfeld & Co.,
k. k. priv. Zea-, Rollgerste- un Schälerbsen-Fabrik.
Wien II. 5—20

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapir

a legjobb szivarka hüvelyek.

4—13

Mindennemű **vízkór**, valamint utóbajai **ellen** ugymint: **sárgaság, here- és hólyaghurut, légzési nehézségek, májbaj** stb.

a legjobb szer a hires

HYDROPSIN

(orvosok által ajánlva.)

GROBSTEINS See-Apotheke

Curort-Gmunden Ober-Oesterr.

Egy palaczk ára utasitással 1 frt, csomagolással 1 frt 20 kr.

24—29

Komoly intelem

mindazoknak szól, kik még nincsenek biztositási kötvény birtokában kölesön felvételére vagy hagyatékul a családnak **(miután egy biztositási kötvény készpénz értékével bir), eladósodott háztulajdonosoknak** és **földbirtokosoknak különösen ajánlható,** miután esetleges rögtöni elhalálozásnál a biztositott tőke kifizetése által a hátramaradottak az ingatlan **teher nélküli** birtokába lépnek; igen szükséges új házaspárok számára, a házastárs és a gyermekek feltétlen ellátására, végre **biztositékul** vagy **letétül,** valamint **üzlettársaknál kölcsönös biztositékul** igen jól használható.

Az életbiztositási kötvény minden esetre a legbiztosabb, legtakarékosabb és legjobb pénzbefektetési papir és ennélfogva minden takarékpénztár elé helyezendő.

Mily módon lehet ilyen kötvényt legczélszerűbben és legkényelmesebben megszerezni, az szóval vagy irásbelileg **teljes discretio** és **feltétlen megbizhatóság mellett, kárpótlás nélkül** megtudható:

„KLEIN“ biztositási főfelügyelőnél

Bécs, II., Ob. Donaustrasse 59.

Minden jelzálogi és személyi hitelügyletben ingyen felvilágositás.

Hivatalos órák 3-tól 5-ig. 15—25

Bútorok

urasági és polgári házak részére, valamint a villák, szállodák olcsó, tartós és modern berendezésre.

Központi áruda a polgári asztalos és kárpitosnál:

J. G. & L. Frank,

most csak:

Bécs, Krugerstrasse (St. Pöltnerhof).

5—24

Becsét veszti

a legválasztékosabb étel is, ha nincs etvágyunk.

Az étvágy gerjesztésére, úgy mint mindennemü gyomorbajok ellen melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe

Egger dijjutalmazott

SZÓDA-PASZTILLÁIT.

Kaphatók 30 kros eredeti dobozokban a monarchia összes gyógyszertárában, valamint az

EGGER A. Fia czég

gyógyszer különlg. gyárában **Bécs, Nussdorf.**

Kapható Selmeczbányán: Sztankay Ferencz és Margócsy János gyógyszerészeknél. Korponán: ifj. Eisert Pál gyógyszerésznél. Ipolysághon: Berko István gyógyszerésznél.

7—10

MÁRIACZELLI hashajto labdacsok

(pilulae laxantes mariaz.)

Artalmas anyagoktol mentes, kellemes segédszer rest székelésnél, dugulásnál és az ebből keletkező bántalmaknál, miről a nagy kedveltség, széles körü elterjedség és nagy mérvü orvosi rendelés tanuskodik. — **Gyors és szelid hatása csikarás- és fájdalommentes.** **A mellett s védjegy a valodiság bizonyitéka.** Egy doboz ára **20 kr.** Egy tekeres 6 dobozzal **1 ft.** A pénznek előleges beküldése mellet, bérmentes postai szálitással együtt egy tekeres ára **1 f. 20 kr.,** 2 tekeres **2 ft. 20 kr.,** 3 tekeres **3 ft. 20 kr.** BRÁDY C. gyógyszerész, Kremsierben (Morvaország). Az alkoto részek nyilvánossagra vannak hozva. **Gyógyszertarakban kaphato.**

4—10

Nyomatott a kiadó-tulajdonosok Joerges Ágost özv. és Fia könyvnyomdájában Selmeczbányán. 1891.